töötanud Rannu kihelkonnakool kõrval elada, lastes välja hulga avaramate püüetega tegelasi, kelledest mitmedki jäänud kodukihelkonda.

Tervishoiulised olud pole kõige paremad, sest puuduvad arst ja apteek, samuti ka haigemaja. Elanikud peavad pöörduma tarbekordadel kas Puhja või Rõngu jaoskonna arstide poole. Sellepärast tarvitatakse veel laialt koduseid arstimisviise. Nakkavaist haigusist olgu nimetatud silmahaigused (marjad). 1917. a. oli verine kõhutõbi Unikülas ja osalt Verevis. Valdavam osa elamuid on, nagu nimetatud, vanamoelised, rehealusega ühise katuse all. Rehetuba on talvel panipaigaks; sinna tuuakse ka noori loomi mõneks päevaks soojas kosuma. Saunad on kõigil taludel, peldikuid aga vaevalt pooltel. Süüakse eraldi söögiõudest, kuid laudlina tarvitatakse ainult võõraste puhul.

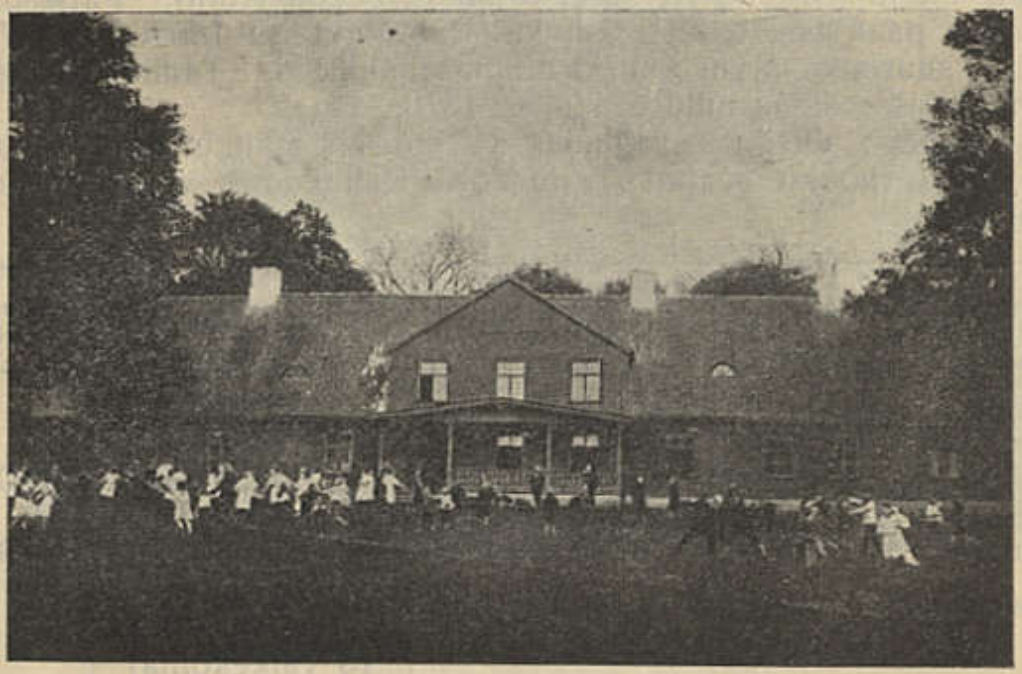

H. Peerna foto.

111. joon. Endine Valguta mõisa härrastemaja. Praegune algkoolimaja.

Ajalugu. Kihelkond, mida Läti Hindrik 1224. a. „Sanala" nime all mainib ja mis asub Virtsjärve ääres (am See Vorsegervo), kus paavsti legaat — Modeena Villem — ümberpöördud (ristitud) eestlasi usus kinnitas ja äratas, ongi arvatavasti praegune Rannu kihelkond. Kindlamad teated kihelkonna kohta on 1347. aastast; siis on kogudusel oma vaimulik. Kirikumõisa on v. Tiesenhausen'i soo poolt keskajal asutatud. Vanasti on Rannu ja Puhja üks kihelkond olnud ja on erinenud pärast seda, kui v. Tiesenhausen'i soole kuuluvad mõisad pärijate vahel ära jagati. Rannu (Püha Martini) on sellal peakirik (mater), Puhja (Püha Dionysiuse) — abikirik (filia). Rootsi-Poola sõja ajal on kihelkond sõjategevuse all kannatanud, nii et 1627.

Tartumaa, lk. 402